

"Szól a rádió" ^[1]

Egy államvédelmi tiszt esete a szocialista törvényességgel

Hová szokott járni szórakozni Szakolyban?

Szórakozni nem szoktam elmenni, mivel 1943. december 16-án vettem egy 800 forintos rádiót és azt szoktam hallgatni.

Milyen híreket szokott hallgatni a rádióban?

A magyar rádió Kossuth és Petőfi adásaiban rendszeresen meghallgattam a híreket és színházi közvetítéseket.

Beismerem, hogy a magyar rádió híreinek meghallgatása után több esetben hallgattam a "Szabad Európa" és az "Amerika Hangja" magyar nyelvű híreit, ahol általában családom volt jelen.

Bevezetés

1955. március 24-én a Szabolcs-Szatmár megyei államvédelmi szervek határozatot hoztak Csonotos János szakolyi újjazdta őrizetbe vételére, mert saját lakásán állítólag rendszeresen és folyamatosan, több személylyel együtt hallgatta a nyugati rádiók adásait, és ezek híreit terjesztette is a község lakói között. Március 28-án őrizetbe vették és házkutatást tartottak nála, melynek során többek között lefoglalták az Orion 325-ös típusú rádióját is. Március 31-én került előzetes letartóztatásba, április 2-ára pedig már le is zárult a vizsgálat, április 5-én elkészült a vádirat-tervezet [7. dokumentum], és Csonotos ügyét átadták az ügyészségnek. Figyelemreméltó elem az ügyvel kapcsolatban, hogy, mint az Németh József államvédelmis alhadnagy április 2-i jelentéséből [5. dokumentum] kitűnik, csupán két használható tanúvallomást sikerült produkálniuk [3. és 4. dokumentum], ám ezekből és Csonotos János kihallgatási jegyzőkönyveiből [1. és 2. dokumentum] sem derül ki sokkal több, mint hogy néhány ember egyszer-kétszer meghallgatta a Szabad Európa és más nyugati adók magyar adásait.

Az ügy április 5-én átkerült az ügyészségre, ahová április 9-én beidézték a két tanút kihallgatásra. Az események azonban ezen a ponton némi fordulatot vettek: az egyik tanú visszavonta a korábbi vallomását, arra hivatkozva, hogy megjijed az ávótól, és csak azért vallotta az államvédelmi szerveknek, hogy hallgatta a Szabad Európa adásait. Németh József alhadnagy április 9-i jelentése [8. dokumentum] szerint a kihallgatást végző tiszt - és hozzátehetjük, hogy minden bizonnyal maga Németh is - alapvető hibákat vétett, így a szerv nem megfelelő munkája vezetett ehhez a malőröz. Az ügyészség és az államvédelem egymást okolta a hibáért, ezen kívül a törvényességet is eltérően értelmezték. Végül Gyula ügyész úgy látta, hogy nincs alap Csonotos elítélésére, és szabadon kell majd engedni, Németh alhadnagynak viszont a fő célt az osztályellenség eltiprásában látta: véleménye szerint a "törvény szigorával" kell a csendőrt büntetni, még akkor is, tehetjük hozzá, ha "a törvény" jelen esetben a csendőrt védi.

Németh alhadnagy nem is nyugodott bele a kudarcába, és pár napon belül két új tanút kerített, akik Csonotos János fél évvel korábbi állítólagos tsz-ellenes kijelentéseit bizonyították. Szöllősi József, a BM megyei főosztályának alkalmazottja (!), a sógorától, Nyircsák János tsz-elnöktől hallotta, hogy Csonotos a tsz földjére hajtott tehenét, azt a tsz-elnök felszólítására sem akarta onnan elterelni, sőt az elnököt szidalmazta és rá is támadt. Az már csak mellékes körülményként szerepelt, hogy Csonotos lakásán kulákok és volt csendőrök nyugati rádiók adásait hallgattak. [9. dokumentum.] Nyircsák János tsz-elnök vallomásából [10. dokumentum] azonban kiderült, hogy nem Csonotos tehene tévedt a tsz kukoricásába, és ugyan szidta őt és a kollektivizálást, ám az már fel sem merült, hogy Csonotos őt meg akarta verni. Mindenesetre a két új tanúvallomás elegendőnek látszott arra, hogy Csonotos Jánost mégis perbe fogják népi demokratikus államrend elleni izgatás büntette címén.

Csonotos János ügyében a megyei bíróság június 3-án hozott jogerős ítéletet, és Csonotos bizonyítottság hiányában felmentette a vád alól. A bíróság előtt ugyanis Nyircsák János is visszavonta korábbi vallomását, így kiderült, hogy Csonotos és Nyircsák között azért volt szóváltás, mert utóbbi a mezőn dolgozó emberek közelében lövöldözött madarakra, eközben azonban Csonotos egyáltalán nem mondott izgató kifejezéseket. A rádióhallgatás kapcsán is csupán azt lehetett megállapítani, hogy Csonotos felesége kapcsolt a nyugati adók magyar nyelvű adásaira, ám arra az ott lévő férfiak nem figyeltek, az elhangzottakat meg sem beszélték. Németh József áv. alhadnagy minden igyekezete dacára tehát a volt csendőrt mégis felmentették, és a rádióját is visszakapta.

Az ügy iratai elsősorban a "szocialista törvényesség" magyarországi érvényesülése szempontjából figyelemreméltóak. 1955-ben már (még?) kellően meg nem alapozott váddal nem ítélték el egy kisgazdát, akit mellesleg meg sem próbáltak kuláknak beállítani. (Ez már azért is nehézségekre utközött volna, mert egy párhuzamos újjazdáról volt szó, igaz, az ÁVH-nak korábban nem voltak ilyen fenntartásai.) Az ügyből az tűnik ki, hogy a nyomozó szervek által formálisan kellően elő nem készített politikai ügyben érvényesültek a formális törvényi előírások. Ez illeszkedett a Nagy Imre által meghirdetett új politikához, ami többek között a társadalomra nehezedő nyomás csökkentésével kívánta növelni a rendszer stabilitását. Az is kiderül ezekből az iratokból, hogy a - BM Megyei Főosztályába besorolt - helyi államvédelmi szervek ezzel a politikával nem feltétlenül értettek egyet, és továbbra is fő feladatuknak tekintették a parasztság megregulázását, a falusi társadalom megfélemlítését. Ebben azonban, ha egyes formális feltételek hiányoztak, az igazságszolgáltatás intézményei már nem voltak feltétlenül partnerek. Az állambiztonsági szervek hozzáállását mutatja, hogy a felmentő ítélet ellenére Csonotos Jánost nyilvántartásban vették, és még 1965-ben is az alapnyilvántartásba való további besorolását javasolták. (Igaz, ebben közrejátszott az is, hogy az 1956-os forradalom alatt szervezte a helyi nemzetőrséget, és annak helyettes parancsnoka lett, ezért azonban ellene eljárás nem indult.)

Csonotos János ügyében keletkezett iratok nemcsak a korabeli "igazságszolgáltatás" kulisszatitkaiba engednek bepillantást, hanem egy kis szabolcsi falu mindennapjairól is tudósítanak. Kiderül belőlük, hogy a parasztemberek is fontosnak tartották, hogy értesüljenek a világ eseményeiről, és viszonylag tájékozottak is voltak ezekkel kapcsolatban. Már önmagában az is figyelemre méltó, hogy egy nincstelen földműves fia 1943-ban rádiót vásárol, ami akkor is érdekes, ha csendőr szakaszvezető is az illető. A falusi társadalom életerejét, védekező képességét mutatja, hogy 1955-ben az igazságszolgáltatás előtt már szembe mertek szállni az államvédelem elnyomó hatalmi apparátusával.

(Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára. A központi operatív nyilvántartást végző szervezeti egységek által kezelt dossziék Vizsgálati dossziék)

Források

Jegyzőkönyv Csonotos János kihallgatásáról 1.

Nyíregyháza, 1955. március 29-én

Hová szokott járni szórakozni Szakolyban?

Szórakozni nem szoktam elmenni, mivel 1943. december 16-án vettem egy 800 forintos rádiót és azt szoktam hallgatni.

Milyen híreket szokott hallgatni a rádióban?

A magyar rádió Kossuth és Petőfi adásaiban rendszeresen meghallgattam a híreket és színházi közvetítéseket.

Beismerem, hogy a magyar rádió híreinek meghallgatása után több esetben hallgattam a "Szabad Európa" és az "Amerika Hangja" magyar nyelvű híreit, ahol általában családom volt jelen.

Kik szoktak [az] Ön lakására menni rádióhallgatás céljából?

Rádióhallgatás céljából 2 esetben felkeresett lakásomon:

Bíró János	sógorom
Kohári Ferenc	"
Soós János	"
Irinyi József	"

Palócz István szakolyi lakosok. 1955. februárban a magyar hírek meghallgatása után Bíró János és Kohári Ferenc megkért, hogy kapcsoljam át a rádiót a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreire, mivel kíváncsiak a világ politikai eseményeire. Kérésüknek eleget téve a rádiót átkapcsoltam a "Szabad Európa" magyar nyelvű adásaira. A "Szabad Európa" ez alkalommal Nagy Imre, a Minisztertanács Elnökének beszédével kapcsolatosan elmondta, hogy Nagy Imre most már az új szakasz politikájáról lemondva megelégszik az ő politikával is, mely az egyéni gazdálkodás előnyeit biztosítja. Látna azt, hogy politikájukkal nem érnek el eredményt, meghátráltak, mely a "kommunista rendszer meggyengülését idézte elő". A "Szabad Európa" magyar nyelvű híreinek meghallgatása után átkapcsoltam a rádiót "Amerika Hangjára", ahol a rövid hírek után istentiszteletet hallgattunk.

Mikor és hogyan értékelték ki a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreit?

1955. februárban, amikor a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreit hallgattam, a fenti személyek voltak jelen. A hírek befejezése után az ott lévő személyek leültek kártyázní, s majd Kohári Ferenc azt mondta, hogy "ezek csak izgatják a magyar embereket a rendszer ellen, de nem cselekednek". O ezt hallotta már régebben is, de politikájuk nem változott meg.

Mi volt a jelenlévők véleménye?

A jelenlévők nem nyilvánítottak véleményüket, látva azt, hogy egyetértenek Koháival.

Hány esetben hallgatta Kohári a "Szabad Európa" magyar nyelvű adásait?

Kohári 2 esetben 1955. február hónapban hallgatta lakásomon a "Szabad Európa" magyar nyelvű adásait.

Megjegyezni kívánom, hogy rádióhallgatáson kívül több esetben volt lakásomon Kohári. Ilyen esetekben kért, hogy kapcsoljam be a rádiót a "Szabad Európa" adására, de kérését minden esetben elutasítottam azzal, hogy nem hallgathatja nálam a rádiót, mert ha rájön a hatóság, akkor mint volt csendőrt felelősségre vonnak.

Mióta járnak Ön lakására a fenti személyek?

Az általam felsorolt személyek 1955. februárjában két esetben voltak lakásomon. Ilyen esetekben kártyázással és hírek hallgatásával töltöttük el az időt.

Ezt a vallomását nem fogadom el!

Adataink szerint Ön lakására rendszeresen elmentek a fenti személyek rádiót hallgatni!

Tegyen vallomást arról, hogy hány esetben voltak lakásán a fenti személyek!

Határozottan állítom, hogy a fenti személyek két esetben voltak csak, ezen kívül nem voltak többet lakásomon. A második esetben, amikor elutasítottam őket a "Szabad Európa" hírek meghallgatása miatt, ez időtől nem jártak lakásomra.

Erre a kérdésre még visszatérek!

A jegyzőkönyvet átolvastam és a benne foglaltak megfelelnek a valóságnak.

Felvette:
Németh József
áv. alhdgy.

Csontos János
gyanúsított

Készítette: NJ/KM.

Nyt, sz. 46/2/2.

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 12-15. old.)

Jegyzőkönyv Csontos János kihallgatásáról 2.

Nyíregyháza, 1955. március 31-én

(...)

1955. március 30-i kihallgatása során tagadta, hogy Bíró János, Irinyi József, Soós János, Kohári Ferenc, Palócz István szakolyi lakosok két eseten kívül hallgatták volna a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreit!

Fenntartja még ezen vallomását?

Vallomásomat csak annyiban tartom fenn, hogy Bíró János kivételével a fent megnevezett személyek 2 eseten kívül nem voltak rádiót hallgatni lakásomon. Beismerem azonban azt, hogy Bíró János mindennapos volt lakásomon, s ilyen esetekben közösen hallgattuk a "Szabad Európa" magyar nyelvű adásait. O több esetben - minden kérés nélkül - bekapcsolta rádiómat és hallgatta a "Szabad Európa" hangját [!]. Emlékezetem szerint ez évben családommal távol voltam lakásomtól, amikor Bíró egyedül maradt lakásomon és hallgatta az idegen állomások magyar nyelvű adásait, mely rágalmozta a népi demokráciát. Bíró erről nekem személyesen tett említést, hogy a "Szabad Európát" hallgatta. Ilyen és hasonló esetekben, amikor a fenti személyek is jelen voltak, meghallgatták a "Szabad Európa" és amerikai rádió hangjának [!] magyar adásait, mely Nyugat-Németország felfegyverzésének szükségességéről beszélt. Egyéb hírekre nem emlékszem vissza.

Kik terjesztették a "Szabad Európa" adásait a községben?

Részemről senkivel nem közöltem a "Szabad Európa" híreit. Azt azonban nem tudom, hogy az ott lévő személyek közül kik terjesztették a híreket.

Milyen előzetes megbeszélések történtek a lakásán való csoportosulásra?

Senkit nem tájékoztattam arról, hogy lakásomon mikor és milyen csoportosulás lesz. Én maga sem tudtam, hogy 2 esetben miért csoportosultak lakásomon a fenti személyek. Erről csak akkor szereztem tudomást, amikor azt mondták, hogy kapcsoljam be rádiómat a "Szabad Európa hangjára [!], s majd meghallgattuk a híreket.

A jegyzőkönyvet átolvastam és a benne foglaltak megfelelnek a valóságnak.

Felvette:

Németh József
áv. alhdgy.

Csontos János
gyanúsított

Készítette: NJ/KM.

Nyt, sz. 46-2/3.

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 16-17. old.)

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv (Soós János)

ÁLLAMVÉDELMI HATÓSÁG

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv

A tanú vezeték- és utóneve: Soós János

(...)

Munkahelye és beosztása: Balkány ÁMG traktorvezető

Iskolai végzettsége: 6 elemi

Pártállása: pártunkívüli

(...)

A tanú a törvényes figyelmeztetések után az alábbiakat adja elő:

Mióta ismeri Ön Csontos János volt csendőr szakolyi lakost?

Csontos János szakolyi lakost 1954. július óta ismerem, mivel a községben nősültem, és 1954. nyarán költöztem oda. Vele beszélő viszonyban cséplés alkalmával kerültem, mivel nála is csépeltem. Ettől az időtől kezdve, ha az utcán találkoztunk, hosszabb-rövidebb ideig közömbös dolgokról beszélgettünk, azonban a lakásán 1955. februárjáig nem voltam.

Mikor és kinek a meghívására ment el Csontos János szakolyi lakos lakására?

Kb. két héttel ezelőtt átmentem Kohári Ferenc szakolyi lakos lakására, mivel a lakásán füstöltem disznóhúst. Ez alkalommal Kohári mondta, hogy menjünk át a sógoránál, Csontos Jánosnál és ott kártyáztunk, közben hallgatjuk a rádiót is. Én a meghívást elfogadtam, 1955. február 27-én este átmentem.

Kiket talált Ön Csontos János lakásán és mit csináltak ott?

Rajtam kívül Csontos lakásán találtam Irinyi József szakolyi lakost, kisparasztot, Pálóczi István kisparasztot, és Bíró János kisparasztot, és Kohári Ferencet, akivel együtt mentem át. Csontos lakásán hozzáfogtunk kártyázni, közben Csontos bekapcsolta rádióját, előbb meghallgattuk a magyar híreket, majd utána Szabad Európát és amerikai rádió magyar nyelvű adását, de ezen kívül meghallgattuk a francia adó magyar nyelvű adását is, amely böcsmérelte és rágalmazta népi demokráciánkat. A hírek meghallgatása után Csontos megjegyezte, lássátok, ez így van, ahogy a rádió bement. Mivel az idő előrehaladt, kb. 9 órakor én elmentem haza, azonban a többiek, amiről később tudomást szereztem, kb. 12 óráig maradtak ott.

Van-e az ügygel kapcsolatosan más előadnivalója?

Előadni kívánom még azt, hogy még egy alkalommal, illetve 1955. március 6-án ismét átmentem Csontos János szakolyi lakoshoz, ahol a fent megjelölt személyek ott voltak. Azonban ez alkalommal rádiót nem hallgattunk meg, csak kártyáztunk. Azonban tudomásom van arról, hogy a fent megnevezett személyek már korábban is több alkalommal átjártak Csontos János szakolyi lakoshoz.

Az ügygel kapcsolatosan egyebet előadni nem tudok, a jegyzőkönyv helyesen van felvéve, melyet elolvasás után helybenhagyólag aláírok.

Kmft.

Felvette:
Dutka József áv. őrm.

Vallomástevő:
Soós János

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 19-20. old.)

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv (Bíró János)

ÁLLAMVÉDELMI HATÓSÁG

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv

A jegyzőkönyv készült Szakoly, 1955 évben március hónap 30. napján.

A tanú vezeték- és utóneve: Bíró János

(...)

Munkahelye és beosztása: Szakoly gazdálkodó

Iskolai végzettsége: 4 elemi

Pártállása: pártunkívüli

(...)

A tanú a hamistanúzás törvényes következményekre történt figyelmeztetés után az alábbiakat adja elő:

Milyen kapcsolata van Csontos Jánossal?

Csontos Jánost gyermekkor óta ismerem, vele azonban közelebbi kapcsolat nem volt. Mint rokonomat több esetben felkerestem lakásán, ahol beszélgetéssel és kártyázással töltöttük el az időt. Ilyen esetekben elmondta, hogy 1939-ben vonult be tényleges katonai szolgálatra Nyíregyházára. Az alakulattól az 1940-es évben átment a csendőrség kötelékébe, ahol szakaszvezetői rendfokozatot ért el. 1945-ben szovjet fogságba esett, majd ugyanaz évben került haza Szakoly községbe.

Milyen időközönként szokta felkeresni Csontos Jánost?

(...) gyakran felkerestem Csontos Jánost lakásán, ahol több esetben meghallgattuk a magyar rádió híreit. A magyar hírek meghallgatása után Csontos átkapcsolta a rádiót a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreire, mely rágalmazta a népi demokratikus rendszert,

Mikor és kinek a jelenlétében hallgatta a "Szabad Európa" magyar nyelvű adásait?

1955. januárban vagy februárban voltam Csontos János lakásán, ahol jelen volt Kohári Ferenc, Pálóczi István, Irinyi József és Soós János szakolyi lakosok.

Hány esetben hallgatták a "Szabad Európa" rádió magyar nyelvű adását?

Csontos János lakásán kb. 3-4 esetben hallgattam a "Szabad Európa" hangját [!], azonban azokra konkrétan visszaemlékezni nem tudok. Arra visszaemlékszem, hogy a rendszert rágalmazta.

Miről beszélgettek a "Szabad Európa" hírek meghallgatása után?

Kohári Ferenc és az ott lévő személyek beszéltek Nagy Imre Minisztertanács Elnökének helyzetével kapcsolatosan, melyről a "Szabad Európa" is beszélt. Később nem tudom, hogy miről beszélgettek, mivel elmentem haza.

Mást az ügygel kapcsolatosan előadni nem tudok, vallomásomat az igazságnak megfelelően tettem, melyet a jkv. helyesen tartalmaz, s azt aláírással is igazolok.

Felvette:
Németh József
áv. alhgy.

Bíró János
tanú

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 21-22. old.)

Jelentés (1955. április 2.)

Szigorúan titkos!
Jelentés
Nyíregyháza, 1955. április 2-án.

Jelentem, hogy 1955. március 18-án és április 2-án kiszálltam Szakoly községben Csontos János volt cső. szkv. dem. ell. izgatás ügyében tanúkihallgatásokat eszközölni.

A tanúkihallgatási jegyzőkönyvben feltüntetett Irinyi József, Kohári Ferenc, Pálóczi István szakolyi lakosokat kihallgattam az ügyre vonatkozólag, de mivel azok érdemleges vallomást tenni nem tudtak, jegyzőkönyvet nem vettem fel.

A kihallgatásai során elmondták, hogy 2 esetben voltak Csontos János lakásán, amikor kártyázással és rádióhallgatással töltötték el az időt. Tagadják azonban azt, hogy hallgatták volna az idegen állomások magyar nyelvű adásait.

Az ügyben tanúként kihallgatott Bíró János és Soós János szakolyi lakosok részbeni vallomásuk bizonyítja azt, hogy Csontos lakásán 2 esetben voltak a "Szabad Európa" és más idegen állomások magyar nyelvű híreit hallgatni, ahol a fenti személyek is jelen voltak.

Németh József
áv. alhdgy.

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 23. old.)

Összefoglaló jegyzőkönyv Csontos János kihallgatásáról

Nyíregyháza, 1955. április 5-én

(...)

Ismertesse rövid életrajzát!

Szegényparaszt családból származom, szüleimnek vagyonuk nem volt. Apám, Csontos József a földreform során 71 kh. földet, én pedig 31 kh. földet kaptam. Apám később, mivel beteg lett, a földet művelni nem tudta, így én dolgoztam a földjén is. 15-en voltunk testvérek. 5 elemi iskolát végeztem Szakolyban. 1934-től a Szentmiklósi uradalomban dolgoztam, mint szerződött munkás.

1939. október 5-én tényleges katonai szolgálatra vonultam be Nyíregyházára a hegyi málházó 1-es ütegéhez. 1940. márciusában Ökörmezőre lettem áthelyezve a hegyi vadászok 10-es ütegéhez. 1941. júniusában Taranyára helyeztek a határvédelemhez. 1941. novemberben leszereltek és hazamentem szüleimhez Szakolyba. 1941. tavaszán Majdánkán jelentkeztem a csendőrséghez. 1942. január 1-én Kassára vonultam be a 8. kerületi csendőrpáncsnokságra. A felszerelésem után mint próbacsendőrt kihelyeztek a tolcsvai csendőrségre. 1943. júniusában 8 hónapos járőrtárs iskolába vezényeltek Nagyváradra. 1943. novemberben mint csendőrt véglegesítettek. 1944. májusában az iskolán szakaszvezetői rendfokozatot értem el és az iskola után Bódvaszilas községbe helyeztek a csendőrségre, ahol 1944. december 20-ig mint járőrtárs teljesítettem szolgálatot.

1944. december 20-án Kassára összpontosították a front megerősítésére. Nekem, mint csendőrnek Kassára kellett volna mennem, de útközben Szuhaji Imre cső. ftörm. - őrpáncsnokkal - megszőktünk, s Edelény községbe mentünk, Szuhaji anyósához. Itt vártam be a szovjet katonák bevonulását, s majd 1945. január 18-án önként léptem be a néphadseregbe Miskolcon. A néphadseregben, mint volt csendőrt 1945. májusában leszereltek és hazamentem Szakolyba.

(...) 1945-től 11 kh. földön gazdálkodtam őrizetbe vételemig.

Milyen politikai pártnak volt tagja?

Politikai pártnak vagy szervezetnek tagja nem voltam. Jelenleg is pártönkívüli vagyok. (...)

Hová szokott járni szórakozni?

Szórakozni nem szoktam elmenni, mivel 1943. december 16-án vettem egy 800 Ft-os rádiót, azt szoktam hallgatni.

Kik szoktak lakására menni rádióhallgatás céljából?

Lakásomon 1955. februárban két esetben felkeresett Bíró János, Kohári Ferenc, Irinyi József rokonom és Soós János, Pálóczi István ismerősöm, rádióhallgatás céljából.

A fent említett személyekkel milyen híreket szoktak meghallgatni?

Beismerem, hogy amióta rádióm van, a magyar híreken kívül rendszeresen meghallgattam a "Szabad Európa" és "Amerika Hangja" magyar nyelvű híreit.

Mikor és miért keresték fel lakásán a fenti személyek?

A "Szabad Európa" hírekből tájékoztattam a fenti személyeket és ennek alapján 1955. februárban két esetben felkeresett lakásomon a "Szabad Európa" hírek meghallgatása céljából.

Este kb. 20 órai magyar hírek meghallgatása után Bíró János és Kohári Ferenc kérésére átkapcsoltam a rádióm a "Szabad Európa" magyar nyelvű adására, mivel kíváncsiak voltunk a világ politikai eseményeire.

Ez alkalommal a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreiben elmondták, hogy Nagy Imre a Minisztertanács Elnöke most már az új szakasz politikájáról lemondva, megelégszik az ő politikával is, mely az egyéni gazdálkodás előnyeit biztosítja. Látna azt, hogy politikájukkal nem érnek el eredményt, meghátráltak, mely a kommunista rendszer meggyengülését idézi elő.

A "Szabad Európa" hírek meghallgatása után átkapcsoltam a rádiót az Amerika Hangjára. A hírekben elmondták, hogy Nyugat-Németország felfegyverzése folyamatban van, mely a kommunista rendszerek megdöntésére irányul.

Miről beszélgettek a hírek befejezése után?

[A] "Szabad Európa" és "Amerika Hangja" magyar nyelvű híreinek befejezése után az ott lévő személyek leültek kártyázni s majd Kohári Ferenc azt mondta, hogy ezek csak biztatják a magyar embereket a rendszer ellen, de nem cselekszenek. O ezt hallotta már régebben is, de politikájuk nem változott meg.

Kik szokták rendszeresen felkeresni lakásán?

Beismerem, hogy rendszeresen felkeresett lakásomon 1955. január 1-től Kohári Ferenc és Bíró János rokonom. Bíróval és Kohárral több esetben hallgattam a "Szabad Európa" és "Amerika Hangja" magyar adásait, mely az elkövetkező rendszerváltozással foglalkozott, mellyel mindhárman egyetértettünk. Megjegyezni kívánom, hogy mindennapos volt lakásomon Bíró János, aki a távollétem alkalmával is bekapcsolta a rádiómat a "Szabad Európa" és Amerika Hangjára, ezt tőle tudtam meg hazatérésem után.

Hívta-e Ön ezen személyeket lakására a "Szabad Európa" rádió adásainak hallgatására?

A fenti személyeknek elmondtam, hogy hallgattam a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreit, de nem közöltem velük, hogy mikor. Ilyen céllal lakásomra senkit nem hívtam. Fenti személyek 1955. februárban két esetben lakásomra jöttek és kértek, hogy kapcsoljam be a rádiót a "Szabad Európa" és "Amerika Hangja" magyar adásaira. Ennek alapján bekapcsoltam a rádiómat a "Szabad Európa" és "Amerika Hangja" magyar adására, melyet csoportosan hallgattunk és kiértékelünk.

Védelmére mit kíván előadni?

Védelmemre előadni kívánom, hogy nem ismerem a mai törvényeket, s ennek következtében engedtem meg, hogy lakásomon két esetben csoportosan hallgassák a "Szabad Európa" adásait, melyet végül megbeszélünk. A második esetben pedig elutasítottam őket lakásomról a hírek meghallgatása után azzal, hogy ilyen célból ne jöjjenek többet lakásomra.

A jegyzőkönyvet átolvastam, a benne foglaltak megfelelnek a valóságnak.

Felvette:
Németh József
áv. alhdgy.

Csontos János
gyanúsított

Végső Gyula
ügyész

Készítette: NJ/KM.
Nyt.sz. 46/2/8.

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 28-30. old.)

Csontos János elleni bűnügy - vádirat

BM Szabolcs-Szatmár megyei Főosztály

Áv. Vizsgálati Osztálya

Szigorúan titkos!

Tárgy: Csontos János elleni bűnügy

V á d i r a t

Csontos János volt cső. szkv. Ellen a BHÖ. 2. pont (a) bekezdésében foglalt népi demokratikus államrend elleni izgatás buntette miatt.

Csontos János izgatás gyanúja miatt került előzetes letartóztatásba.

A vizsgálat a következőket állapította meg:

Terhelt 1942-től mint csendőr teljesített szolgálatot 1944-ig. Rendszerellenes beállítottsága révén több esetben hallgatta a "Szabad Európa" és "Amerika Hangja" magyar nyelvű híreit, melyet környezetében terjesztett.

Ennek alapján 1955. február első és második felében a "Szabad Európa" és "Amerika Hangja" a népi demokratikus Magyarországot rágalmazó és becsmérlő magyar nyelvű híreinek meghallgatása céljából 2 esetben felkereste lakásán Bíró János, Kohári Ferenc, Irinyi József rokonai, valamint Soós János és Palócz István ismerőse.

Terhelt kihallgatása során fenti buncselekmény elkövetését beismerte (1-2. sz. jegyzőkönyv), de bizonyítja azt Bíró János és Soós János tanúvallomási jegyzőkönyve is.

Fentiek alapján

Az 1955. március 31. óta előzetes letartóztatásban lévő

Csontos János terhelt ellen ([...] 5 elemít végzett, gazdálkodó, pártönkívüli, büntetlen előéletu, Szakoly, József Attila u. 4. szám alatti lakos) vádat emelek,

Mert a BHÖ. 2. pont (a) bekezdésében foglalt népi demokratikus államrend elleni izgatás buntettét követte el.

Bíróság elé idézendők:

- 1.) Csontos János terhelt (M. Börtön Psága útján)
- 2.) Bíró János tanú (Szakoly, József Attila u. 12. sz.)
- 3.) Soós János tanú (Szakoly, Mihálydi u. 25. sz.)

A tárgyalás megtartására a Bp. 23 (a) pontja alapján a megyei bíróság illetékes.

Nyíregyháza, 1955. április 5.

Németh József áv. alhdgy.

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 31-32. old.)

Csontos János ügye - jelentés

Tárgy: Csontos János ügye

Jelentés

Nyíregyháza, 1955. április 9.

1955. március 29-én előállítottuk Csontos János (...) volt cső. szkv. középparaszt foglalkozású, pártönkívüli, magyar állampolgár, Szakoly, József Attila u. 4. sz. alatti lakost, népi demokratikus államrend elleni izgatás gyanúja miatt.

Ez ügyben 1955. március 30-án kiszálltam Szakoly községbe, hogy az ügyére vonatkozólag tanúkihallgatásokat eszközöljek. A VI. osztály, illetve a nagykállói járási osztály egyik beosztottja, Dutka elvtárs tanúként kihallgatta Soós János szakolyi lakost, aki kihallgatása során több személyről tett vallomást arról, hogy Csontos János lakásán csoportosan hallgatják az idegen állomások magyar nyelvű híreit. A jegyzőkönyvben említett személyeket a meglévő adatok alapján kihallgattam, akik közül Bíró János és Soós János tett érdemleges vallomást.

A tanúkihallgatás kezdetén figyelmeztettem a személyeket a hamis tanúzás törvényes következményeire, akik azt megértve elmondták, hogy két esetben hallgatták a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreit.

Bíró János és Soós János tanúvallomása alapján 1955. március 31-én előzetes letartóztatásba helyeztük Csontos János szakolyi lakost népi demokratikus államrend elleni izgatás buntette miatt. Csontos János a vizsgálat során beismerte, hogy két esetben csoportosan hallgatták lakásán az idegen állomások magyar nyelvű híreit, melyet egy esetben Kohári Ferenc felvetésére kiértékeltek. Ennek alapján, tekintettel Csontos János betegségére nézve, a vizsgálat befejezését meggyorsítottam és 1955. április 5-én - Végső elvtárral történt előzetes megbeszélés alapján - átadtam a megyei ügyészségnek.

Az ügyben Végső ügyész elvtárs 1955. április 9-én beidézte Bíró János és Soós János szakolyi lakosokat kihallgatás céljából. A tanúk Soós János kivételével 1955. március 30-i tanúvallomását visszavonta azzal, hogy a kihallgatása során megjegyzi, s azért tett olyan irányú vallomást, hogy hallgatta a "Szabad Európa" magyar nyelvű híreit Csontos lakásán.

Az ügyészi kihallgatáson felvett jegyzőkönyvben az tunik ki, hogy az ügyben nyomozást végző államvédelmi tiszt elmondta a tanúknak a meglévő adatokat, s ennek alapján tett beismerő vallomást. A jegyzőkönyvben feltett kérdések nem arra irányulnak, hogy az előzetes letartóztatásban lévő Csontos János ügyét kompromittáljuk, hanem az ügyben végző nyomozó tisztet kompromittálja le. Ez ügyben személyesen beszéltem Végső ügyész elvtárral, s úgy nyilvánult meg - személyes nézeteltérések alapján -, hogy nem vezetett eredményre eddigi munkám az ügyben, s most Csonost szabad lábra kell helyezni.

Ha előzőleg úgy beszélünk az ügyről, hogy nem lesz belőle semmi - annak ellenére, hogy a tanúk részbeni vallomásuk, valamint a terhelt beismerő vallomása bizonyítja az izgatás tényét -, akkor a Megyei Ügyészség miért hagyta jóvá Csontos János előzetes letartóztatását. A törvényesség kérdése éppen itt mutatkozik meg, amikor a megyei ügyészség részéről egyes ügyeket felületesen kezelnek. Pl. Csontos János ügye.

Ma, amikor arról beszélünk, hogy a volt horthysta erőszakszervezetek tagjait, akik a népi demokratikus államrendünk ellen különböző buncselekményeket igyekeznek végrehajtani szocialista építésünk minden egyes szakaszában, akkor nem kezelhetünk egyes ügyeket liberalizmusan [!], hanem azokat a törvény szigorával kell büntetni. Ma, amikor megyénkben az osztályellenség az izgatás sorozatát követi el rendes, becsületes dolgozók között, nem engedhetjük meg, hogy azok továbbra is folytassák ellenséges tevékenységüket. Ezt mutatja Csontos János előzetes letartóztatása is, melynek következtében a községben megszűntek a csoportos rádióhallgatások.

Bíró János miután fenti tanúvallomását visszavonta az ügyészségen - jelenlétemben - s majd eltávozása után javasoltam Végső elvtársnak, hogy hamis tanúzás miatt vonjuk felelősségre. Végső elvtárs úgy nyilatkozott meg, hogy a hatóság őt hamis tanúzásért nem vonhatja felelősségre, mivel a tanúvallomási jegyzőkönyvben leírt "tanú a hamis tanúzás törvényes következményeire történt figyelmeztetés után az alábbiakat adja elő" csak erkölcsi hatással lehet a tanúra. Én ezzel nem értettem egyet, s azt mondtam, hogy meg fogom tenni az ügygel kapcsolatos észrevételeimet.

Németh József áv. alhdgy.

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 72-73. old.)

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv (Szöllősi József)

ÁLLAMVÉDELMI HATÓSÁG

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv

A jegyzőkönyv készült Nyíregyháza, 1955. évben április hónap 13. napján.

A tanú vezeték- és utóneve: Szöllősi József

(...)

Munkahelye és beosztása: BM Főosztály szerződött munkás

Iskolai végzettsége: 6 elemi

Pártállása: MDP-tag

(...)

A tanú a törvényes következményekre való figyelmeztetés után az alábbiakat adja elő:

Mióta ismeri Csontos János szakolyi lakost?

Csontos Jánost gyermekkorom óta ismerem, vele együtt jártam az elemi iskolát. 1939-ben együtt vonultunk be Nyíregyházára a tűzeralakulathoz. Itt mint nagyravágyó embert ismertem meg, aki később őrvezetői rendfokozatot ért el. Mint őrvezető, rossz bánásmódban részesítette a hozzá beosztott legényiséget, akikkel több esetben durván járt el. Az alakulattól 1942-ben ment át a csendőrséghez, ahol emlékezetem szerint csendőr őrmesteri rendfokozatot ért el. A felszabadulás után a kulákokkal szimpatizált, akiknek több esetben dolgozott, s ilyen esetekben a kisebb parasztokat lenézte, vagy azokat megverette. Jelenleg a községben többen haraguzsznak rá, ezen tevékenységéért.

Milyen ellenséges tevékenységet fejtett ki Csontos János Szakolyban?

1954. december elején találkoztam Nyircsák János sógorommal Geszteréd községben, aki elmondta, hogy 1954. júliusában, mint tszcs-elnök dolgozott Szakolyban a III-as típusú tszcs-ben. Egyik munkanapon mint tsz-elnök kiment a mezőn dolgozó tszcs-tagokhoz, miközben arra lett figyelmes, hogy tszcs veteményes földjén idegen személy jószága legel. Nyircsák ez alkalommal odament a jószág gazdájához, Csontos Jánoshoz és kérte, hogy [a] tsz kukorica veteményéről hajtja le állatját. Csontos Nyircsák kérésének nem tett eleget, s majd a nála lévő kapával le akarta ütni Nyircsákot. Csontos ezen tevékenységét azonban az ott lévő tsz-dolgozó megakadályozták azzal, hogy Csontosot lefogták.

Milyen tszcs-ellenes tevékenységéről van tudomása Csontos Jánosnak?

Csontos János miután nem tudta végrehajtani fenti tevékenységét, becsmérő kijelentésekkel illetve a tsz-elnököt és az ott lévő tsz-tagokat. Így pl. kijelentette, hogy a tszcs-tagok nem mások, mint koldusok, tönkremennek, mert nem adják meg nekik a járandóságukat. "Nem vagytok mások, mint a csajka-rendszer hívei", de eljön még az idő, amikor leszámolhatunk veletek.

Kik hallották Csontos János tszcs-ellenes kijelentéseit?

Nem tudom, hogy Csontos János tszcs-ellenes kijelentéseit kik hallották, mivel nem voltam jelen. Erről is Nyircsák Jánostól értesültem.

Mit kíván még az ügygel kapcsolatosan előadni?

1955. március második felében öcsémtől - Szöllősi Mihálytól - értesültem arról, hogy Csontos János lakásán csoportosan hallgatják az idegen állomások magyar nyelvű híreit. Csontos lakásán értesülesem szerint kulákok és volt csendőrök járnak rádiót hallgatni.

Az ügygel kapcsolatosan egyebet előadni nem tudok, vallomásomat az igazságnak megfelelően tettem meg, melyet a jegyzőkönyv helyesen tartalmaz, amit aláírással is igazolok.

Felvette:
Németh József
áv. alhdgy.

Szöllősi József
tanú

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 74-76. old.)

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv (Nyircsák János)

ÁLLAMVÉDELMI HATÓSÁG

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv

A jegyzőkönyv készült Nyíregyháza, 1955 évben április hónap 14. napján.

A tanú vezeték- és utóneve: Nyircsák János

(...)

Munkahelye és beosztása: Szakoly "Vörössugár" tsz (volt tsz-elnök)

Iskolai végzettsége: 6 elemi

Pártállása: MDP-tag

(...)

A tanú a hamis tanúzás törvényes következményeire történt figyelmeztetés után az alábbiakat adja elő:

Milyen kapcsolata van Csontos János szakolyi lakossal?

Csontos Jánost közelebről nem ismerem, mivel előzőleg Tiszapolgár községben laktam. 1944-ben költöztem Szakoly községbe, s ez időtől kezdve mint csendőrt ismertem. Csendőri tevékenységét nem ismerem, azonban a községben többször nyilvánította a csendőrséghez való viszonyát olyan irányban, hogy jobban ismeri a törvényeket, mint bárki. Egyébként gőgös személynek ismerem, aki több esetben lenézte a szegényebb parasztemberekét. A felszabadulás után kb. 1945, vagy 46-ban tért haza Szakolyba, s ez időtől kezdve juttatott földjén dolgozott. 1952-ben [a] községi tanács mezőgazdasági osztályán dolgoztam, mint előadó, s egyben patronáltam az 1950-ben megalakult a "Vörössugár" termelőszövetkezetet. Ennek a szövetkezetnek 1954-ben lettem elnöke, amikor is Csontos János több esetben szidott, mint kommunistát azzal, hogy én akarom a község lakóit meggyőzni a termelőszövetkezetbe való belépésre. Igyekezett rokonai köreit ellenem állítani a termelőszövetkezet kiszélesítése ellen, akik több esetben gúnyos megjegyzésekkel illettek a községben.

Milyen tszcs-ellenes kijelentései voltak Csontosnak?

1954. júniusában mint elnök kimentem a mezőre, hogy a tsz dolgozóit ellenőrizzem munkájukban. Ez alkalommal mint [a] Magyar Önkéntes Honvédelmi Szövetség szervezet vezetője magammal vittem 1 db kispuskát, hogy a környéken lévő szarka madarakat irtsam, mivel többen panaszták, hogy a csirkéket elhordja. Közben a tsz-tagok, akik egyébként [a] tengeri első kapálását végezték, felhívták figyelmemet arra, hogy a megkapált tengeri-földön idegen jószágok legelnek. Én látva az eseményt, odamentem a jószág gazdájához - Pál Istvánhoz - és kértem, hogy hajtja le a jószágját a földről, mire az le is hajtotta. Majd a közelben lévő Csontos János azt kiabálta nekem, hogy te "piszkos kommunista", mit lövöldözl itt. Én mivel láttam, hogy Csontos János erős felindulásban van,

nem álltam le vele vitatkozni, odamentem a tsz-dolgozókhöz. Útközben drasztikus megjegyzésekkel illette anyámat, majd azt mondta, hogy te "piszkos kommunista" el kellene téged zavarni innen a faluból, mert te akarod az embereket a termelőszövetkezetbe bevonní, hogy azok ott tönkre menjenek. Azt akarod, hogy azok vízbe fulladjanak, s éhen pusztuljanak. De majd eljön még az idő, hogy ilyen emberekkel leszámolhatunk.

Kik hallották Csontos János fenti kijelentéseit?

Csontos János tsz-ellenes kijelentéseit a közelben lévő Pál István VB-tag hallotta.

Mit kíván még az ügygel kapcsolatosan előadni?

Előadni kívánom, hogy a fenti eset lezajlása után mint elnök féltem az esti órákban a községben járni, mivel attól tartottam, hogy Csontos rokoni köreiből valaki megver tsz-tevékenységemért. Ugyanis egy esetben - a húsvéti ünnepek alkalmával - felmentem a földműves szövetkezet italbolt helyiségébe, hogy egy fröccsöt elfogyasszak. A korcsmában ez alkalommal jelen volt Csontos testvérei és id. Szöllősi János rokonom, akivel italfogyasztás közben koccintottam. Majd odajött Csontos egyik testvére és azt mondta, hogy mit koccintol ezzel a szar bandával. Én azonban nem szóltam hozzá, mivel arra gondoltam, hogy belém akar kötni, s majd rövidesen elmentem haza.

Az ügygel kapcsolatosan egyebet előadni nem kívánok, vallomásomat az igazságnak megfelelően tettem meg, melyet a jegyzőkönyv helyesen tartalmaz, amit átolvasása után aláírással is igazolok.

Felvette:
Németh József
áv. alhdgy.

Nyírcsák János
vallomástevő

(ÁBTL 3.1.9. V-127550 40-42. old.)

Ítélet

A nyíregyházi megyei bíróság

SZIGORÚAN TITKOS!

B.0011/1955-6. szám
A NÉPKÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A nyíregyházi megyei bíróság a Nyíregyházán 1955. június hó 3. napján tartott zárt tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t :

A megyei bíróság Csontos Jánost (...) az ellene a népi demokratikus államrend elleni izgatás buntette címén emelt vád és következményei alól bizonyítottság hiánya okából felmenti.

A bunjelként lefoglalt, azonban a vádlott megőrzésére bízott Orion típusú 325-ös 3+1 lámpás rádiót a vádlott részére kiadni, illetve annak használatát továbbfolytatni engedélyezi.

A felmerült bünygyi költség az államot terheli.

Indoklás:

A megyei bíróság a vádlott, valamint a kihallgatott tanúk vallomása és a tárgyalás egyéb adatai alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A vádlott szülei gazdasági cselédek voltak, majd a felszabadulás után 7 hold juttatott földet kaptak és jelenleg ennek egy részében gazdálkodnak, a vádlott részére 3 hold 1200 ? ölet adtak át. A vádlottnak 14 testvére van, akik közül még 11 van életben, általában állami gazdasági vagy gépállomási dolgozók, illetve háztartásbeli munkát végző asszonyok. A vádlott iskoláinak befejezése után ugyancsak gazdasági cseléd volt, majd tényleges katonai szolgálatának letöltése után 1941-ben a csendőrséghez jelentkezett és 1944-ig a csendőrség kötelékében teljesített szolgálatot. Közben járőrtárs iskolába került és szakaszvezetői rendfokozatot ért el. 1944. december 20. napjáig maradt a csendőrség kötelékében, ekkor azonban megszökött és jelentkezett a népi hadseregben. 1945-ben nősült meg, felesége kispaszti szülők gyermeke. Jelenleg 3 h. és 1200 ? öi földjén gazdálkodik.

1954 nyarán a vádlott a földjén dolgozott, Nyírcsák János tsz-elnök pedig - akinek fegyverviselési engedélye is volt - a határban tanította a csoport tagjait célba löni. Majd Nyírcsák János arra lett figyelmes, hogy a tsz földjébe beszaladt egy tehén s miután kizavarta azt, a feje felett kilőtt egy szarkát a fészékből. A vádlott ekkor kb. 50 méter távolságból kiabálni kezdett Nyírcsákra, hogy miért lövöldöz ilyen helyen, ahol meg találja löni az embereket. Egészen rövid szövíáltás zajlott le ekkor a vádlott és Nyírcsák János között, majd a tsz-elnök eltávozott. A közelben ekkor Pataki Mihály és Páll György tartózkodott.

1955. február hó 27. napján a vádlott (...) ágyban feküdt. A vádlott lakásán tartózkodott ekkor Bíró János, távoli rokona, Kohári Ferenc, aki neki ugyancsak rokona, valamint Irinyi József és Pálóczi István. Soós János traktorvezető felkereste ekkor a vádlottat, hogy megbeszélje vele a tavaszi szántás feltételeit, illetve leszerződjön vele, majd ennek megtörténte után a vendégek leültek kártyázni, a vádlott felesége pedig bekapcsolta a rádiót. Egy ideig a Kossuth adót hallgatták, majd a francia rádió magyar adását kapcsolta a vádlott felesége, később pedig az ún. "Szabad Európa" hangja [!] recsegett a készülékből. A vádlott mindvégig az ágyban tartózkodott, a rádióval kapcsolatban megjegyzést nem tett, a kártyázók pedig inkább a játékra figyeltek, mintsem a rádióra, így Pálóczi István arra sem emlékezett, hogy zene szólt a készülékben, vagy pedig híreket mondott.

A megyei ügyészség a népi demokratikus államrend elleni izgatás buntette miatt emelt vádat a vádlott ellen egyrészt azért, mert a vádlott 1954. nyarán Nyírcsák Jánost, a tsz-elnökét a népi demokratikus államrend, illetve annak alapintézménye elleni izgató kijelentések használata közepette szidalmazta, másrészt azért, mert 1955. februárjában a "Szabad Európa" és "Amerika Hangja" adóállomásainak magyar nyelvű híreit hallgatta, sőt lehetővé tette, hogy lakásán azt mások is hallgathassák, ő pedig állást foglalt a fenti rádiók által hangoztatott koholmányok mellett.

Az első vádponttal kapcsolatosan Nyírcsák János tsz-elnök a vádlottra a nyomozás során súlyosan terhelő vallomást tett, a bíróság előtti tárgyaláson azonban ezt a vallomását teljes egészében visszavonta és azt állította, hogy a vádlott nem kiabált feléje izgató szavakat. Később ugyan azt is vallotta ez a tanú, hogy a vádlottól a kommunista kifejezést is hallotta, sőt lehet, hogy a "piszkos" jelző is elhangzott, de ezt nem meri határozottan állítani. A vádlott ezzel szemben tagadta, hogy a Nyírcsákkal való szövíáltása során a népi demokratikus államrend elleni izgató kifejezéseket használt volna, sőt a közelben tartózkodó Páll György és Pataki Mihály sem hallottak ilyen kifejezéseket tőle. Igaz ugyan, hogy Nyírcsák János egy alkalommal ittas fejfel panaszkodott sógorának, Szöllősi Józsefnek, hogy a vádlott őt izgató kijelentések keretében becsmérelte, azonban Nyírcsák János ezt is tagadta, sőt a sógorával történt szembesítés során is úgy nyilatkozott, hogy ha meg is tette, nagyon italos lehetett, mert a vádlott ilyen kijelentéseket vele szemben nem tett.

E vádpont tehát nem nyert bizonyítást, így őt ez alól bizonyítottság hiánya okából fel kellett menteni.

Az sem nyert bizonyítást, hogy a vádlott 1955. februárjában lehetővé tette rokonai és ismerősei részére a külföldi rádiók adásainak hallgatását és azokat a maga részéről helyesléssel fogadta volna. Soós János ui. határozottan vallotta, hogy a vádlott a vádbeli alkalommal betegágyban feküdt, onnan fel sem kelt és a francia rádió magyar nyelvű híreire, valamint a "Szabad Európa" recsegésére semminemu megjegyzést nem tett. Ilyen körülmények között az a tény, hogy a vádlott felesége a fenti alkalommal bekapcsolta a rádiót és az ott lévőök egyes külföldi adásokat hallhattak, nem róható fel [a] vádlott terhére, mivel pedig egyéb izgató magatartása bizonyítást nem nyert, őt a megyei bíróság e vádpont alól a Bp. 180. -a. pontjára figyelemmel bizonyítottság hiánya okából ugyancsak felmentette.

A felmentés következtében a bunjelként zár alá vett rádiót a vádlott részére ki kellett adni, a bünygyi költségek tárgyában tett intézkedés pedig a Bp. 245. -án alapszik.

Nyíregyháza, 1955. június hó 3. napján.

Nagy László sk. mb. bírő, Szolnoki Istvánné sk. és Borjus Pál sk. ülnök.

Ez az ítélet jogerős.

A kiadmány hitelélül:
[olvashatatlan aláírás]
elnöki admin.

(ÁBTL 3.1.9. V-1217550 78-79. old.)

Címkék:

állambiztonság ^[2]

Kiadás: 4. évfolyam (2004) 1. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/szol_a_radio.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/szol_a_radio.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/allambiztonsag>